

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

**Hướng dẫn lập dàn ý cho đề văn phân tích tác phẩm thơ Tây Tiến của nhà thơ Quang Dũng - Văn mẫu lớp 12.**

### **Dàn ý**

#### ***I. Mở bài***

- Trình bày một số nét tiêu biểu về tác giả Quang Dũng và đặc trưng thơ ca của ông (vừa hồn nhiên vừa tinh tế, mang vẻ đẹp hào hoa, phóng khoáng, đậm chất lãng mạn).
- Nêu một số nét khái quát về bài thơ Tây Tiến: hoàn cảnh ra đời, giá trị nội dung nổi bật của bài thơ.

#### ***II. Thân bài***

##### **1. Một số nét khái quát**

- Tây Tiến: là tên một đoàn quân được thành lập năm 1947, có nhiệm vụ kết hợp với bộ đội Lào để bảo vệ biên giới Việt – Lào, làm hao mòn lực lượng giặc Pháp.
- Xuất thân lính Tây Tiến: phần đông là người Hà Nội, trong đó có nhiều học sinh, sinh viên.
- Cảm hứng sáng tác: Quang Dũng viết bài thơ để bày tỏ nỗi nhớ với đoàn quân Tây Tiến sau khi chuyển sang công tác ở đơn vị khác.

##### **2. Đường hành quân của đoàn quân Tây Tiến giữa thiên nhiên Tây Bắc**

- Hai câu thơ đầu: nỗi nhớ thốt lên thành lời “Tây Tiến ơi” là tiếng gọi thân thương, “nhớ chơi vơi” là nỗi nhớ thường trực, bao trùm không gian.
- Bức tranh thiên nhiên Tây Bắc hoang sơ và dữ dội:
  - + Địa danh Sài Khao, Mường Lát gợi sự heo lánh, xa xôi;
  - + Các từ láy giàu tính tạo hình: “khúc khuỷu”, “thăm thẳm”, “heo hút”, điệp từ “dốc”, nghệ thuật điệp “Dốc lên ... dốc lên” gợi địa hình hiểm trở, quanh co, gập ghềnh.
  - + Hình ảnh “súng ngửi trời” thể hiện tầm cao của núi non mà người lính phải vượt qua nhưng cũng có cái hóm hỉnh của người lính trong đó.
  - + Nhịp thơ bẻ đôi “Ngàn thước lên cao, ngàn thước xuống” gợi tả sự nguy hiểm tột cùng.

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

+ Hình ảnh nhân hóa: “cọp trên người”, “thác gầm thét” gợi sự hoang sơ, man dại; thời gian: “chiều chiều”, “đêm đêm” những người lính phải thường xuyên đối mặt với hiểm nguy chốn rừng thiêng nước độc.

+ Sử dụng phần lớn các thanh trắc nhằm nhấn mạnh sự trắc trở, ghập ghềnh của địa hình.

- Khung cảnh thiên nhiên cũng có lúc êm dịu, mang đậm hương vị cuộc sống: “nhà ai Pha Luông ...”, “cơm lên khói”, “Mai Châu mùa em ...”, thanh bằng tạo cảm giác nhẹ nhàng, yên bình.

- Hình ảnh bi hùng về người lính Tây Tiến “dãi dầu không bước nữa”, “gục lên súng mũ bỏ quên đời”: có thể hiểu hai câu thơ đơn thuần miêu tả khoảnh khắc nghỉ ngơi của người lính sau cuộc hành quân dài, cũng có thể hiểu đó là sự nghỉ ngơi vĩnh viễn.

- Nhận xét: Thiên nhiên Tây Bắc hùng vĩ nhưng đầy rẫy những hiểm nguy, đó chính là những thử thách đối với những người lính Tây Tiến trên chặng đường hành quân.

### **3. Kỉ niệm đẹp về tình quân dân, vẻ đẹp của thiên nhiên Tây Bắc**

- Kỉ niệm đêm liên hoan thắm tình quân dân:

+ Không khí đêm liên hoan tưng bừng với màu sắc rực rỡ, lộng lẫy: “bừng lên”, “hội đuốc hoa”, “khèn lên man điệu”; con người duyên dáng: “xiêm áo”, “nàng e ấp”.

+ Tâm hồn người lính bay bổng, say mê trong không khí ấm áp tình người: “Nhạc về Viên Chăn xây hồn thơ”.

- Khung cảnh sông nước, con người vùng Tây Bắc:

+ Đẹp huyền ảo, hoang dại, thiêng liêng: “Chiều sương”, “hồn lau nẻo bến bờ”

+ Con người lao động bình dị, mộc mạc: “dáng người trên độc mộc”, cảnh vật duyên dáng, đầy sức sống: “trôi dòng nước lũ hoa đong đưa”

- Nhận xét: nhờ bút pháp lãng mạn, Quang Dũng đã vẽ nên bức tranh thiên nhiên thơ mộng, cuộc sống sinh hoạt đậm ấm và hình ảnh con người duyên dáng của vùng Tây Bắc.

### **4. Hình tượng người lính Tây Tiến**

- Chân dung người lính được miêu tả chân thực: “đoàn binh không mọc tóc”, “ xanh màu lá”, họ sống và chiến đấu trong điều kiện khắc nghiệt, thiếu thốn, gian khổ nhưng vẫn mạnh mẽ “dữ oai hùm”.

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

- Họ là những con người có tâm hồn lãng mạn, trái tim yêu thương “Mắt trừng gửi mộng”/ “Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm”, lấy hình bóng người thương nơi quê nhà làm động lực chiến đấu.

- Vẻ đẹp bi tráng thể hiện qua sự hi sinh anh dũng của họ:

+ Sẵn sàng công hiến tuổi trẻ của mình cho đất nước “rải rác biên cương mồ viễn xứ”, “chẳng tiếc đời xanh”, “anh về đất”, ra đi thanh thản, nhẹ nhàng.

+ Cái chết đã được lí tưởng hóa như hình ảnh những tráng sĩ xưa: “áo bào”, “khúc độc hành”; thiên nhiên cũng đau đớn thay cho nỗi đau họ phải chịu.

- Nhận xét: Dù trong hoàn cảnh khó khăn những người lính Tây Tiến vẫn có những nét lãng mạn, hào hoa. Họ mang vẻ đẹp kiêu hùng, sẵn sàng hi sinh cho tổ quốc.

### **5. Lời hẹn ước, gửi gắm tình cảm của tác giả**

- Câu thơ nhắc nhở lại ý nguyện, quyết tâm ra đi một thời của đoàn quân Tây Tiến: “người đi không hẹn ước”, còn là sự tiếc thương những đồng đội đã hi sinh “thăm thẳm một chia phôi”.

- Niềm thương, nỗi nhớ, tình cảm gắn bó của tác giả luôn gửi lại nơi đoàn quân Tây Tiến: và vùng rừng núi Tây Bắc “Ai lên Tây Tiến ... / Hồn về Sầm Nứa chẳng về xuôi”

### **III. Kết bài**

- Giá trị nghệ thuật: bút pháp lãng mạn, những sáng tạo trong việc sử dụng ngôn ngữ, hình ảnh thơ

- Tổng kết giá trị nội dung: bài thơ đã tái hiện vẻ đẹp vừa hùng vĩ, vừa thơ mộng của núi rừng Tây Bắc; hình tượng người lính kiên cường, dũng cảm không ngại hi sinh nhưng cũng lãng mạn, mộng mơ.

### **Bài văn mẫu phân tích tác phẩm Tây Tiến**

Chiến tranh, người lính luôn là đề tài không bao giờ cũ đối với những nghệ sỹ thời chiến. Chúng ta bắt gặp hình ảnh những người lính trong “Đồng chí” của Chính Hữu, “Bài thơ về tiểu đội xe không kính” của Phạm Tiến Duật. Nhưng có lẽ ấn tượng, trữ tình và chân thực là hình ảnh người lính trong bài thơ “Tây Tiến” của Quang Dũng. Với cách khắc họa hình tượng người lính thành công, người đọc đã không thể quên được hình ảnh những người lính cụ hồ thời kì kháng chiến chống pháp.

Bài thơ cũng chính là nỗi nhớ của chính tác giả về những năm tháng chiến tranh ác liệt nơi chiến trường xưa. Bài thơ được mở đầu bằng một tiếng gọi tha thiết:

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

*Sông Mã xa rồi Tây Tiến ơi*

*Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi*

Phù Lao Chanh là mảnh đất mà trước đây đoàn quân đã từng đi qua. Quang Dũng cùng rất nhiều thanh niên khác ở Hà Thành đã xếp bút nghiên lên đường ra chiến trường theo tiếng gọi của tổ quốc. Câu thơ cất lên như một tiếng gọi tha thiết về quá khứ từng trải qua. Sông Mã là con sông lớn, in dấu nhiều cuộc chiến tranh đổ lửa cũng như để lại bao nhiêu hoài niệm thời xa vắng của tác giả. Nỗi nhớ trong lòng tác giả là một nỗi nhớ “chơi vơi”. Một từ ngữ rất nhẹ nhưng dường như lại khiến cho nỗi nhớ thêm đầy, không thể nào vơi đi bớt.

Quang Dũng đã cụ thể hóa nỗi nhớ đó bằng những hình ảnh còn đọng lại trong ký ức về vùng đất chiến tranh ác liệt này:

*Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi*

*Mường Lát hoa về trong đêm hơi*

*Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm*

*Heo hút cồn mây súng ngửi trời*

*Ngàn thước lên cao, ngàn thước xuống*

*Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi.*

Với những địa danh quen thuộc như “Sài Khao” và “Mường Lát” gợi nhớ về những năm tháng chiến tranh đó. Hai câu thơ với giọng rất êm, hình ảnh rất thi vị, nhẹ nhàng khiến cho người đọc cảm nhận được sự thi vị và lắng sâu. Đoàn quân Tây Tiến hành quân trong khói sương mù mịt, cái lạnh dường như len lỏi vào sâu trong tim. Một khung cảnh lãnh mạn, trữ tình giữa chiến tranh ác liệt thật khiến nhiều người ngưỡng mộ. Đó chính là một sự cảm nhận tinh tế và sâu sắc về thiên nhiên giữa núi rừng thăm thẳm.

Giữa thiên nhiên thơ mộng, trữ tình, hình ảnh kì vĩ, bao la của thiên nhiên và đất trời được phác họa qua nét bút của tác giả khiến cho người đọc cảm nhận được cuộc sống gian khổ, cuộc chiến khó khăn của đoàn quân. Từ ngữ “khúc khuỷu”, “thăm thẳm” đã phần nào diễn tả được sự gồ ghề, khó khăn, khập khiễng của núi rừng. Có cảm giác như đoàn quân phải vượt qua bao nhiêu ngọn núi, đôi mắt với bao nhiêu hiểm nguy mới có thể giành được chiến thắng.

Có một hình ảnh rất đẹp, rất lãng mạn hiện lên “súng ngửi trời”. Thật thi vị và trữ tình. Hình ảnh “súng ngửi trời” là một hình ảnh mang tính chất nghệ thuật cao, gợi nên khung

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

cảnh thật nên thơ. Nó hoàn toàn đối lập với cuộc chiến tranh đang diễn ra ác liệt ở ngoài kia.

Chiến địa ác liệt, thiên nhiên hùng vĩ và nguy hiểm là những thử thách mà đoàn quân Tây Tiến cần vượt qua để chiến thắng được kẻ thù. Dù trong mưa bom bão đạn nhưng đoàn quân vẫn luôn lạc quan.

Câu thơ cuối cùng dường như lắng lại, bình dị, êm đềm:

*Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi*

Một câu thơ toàn vần bằng gợi lên những lúc nổi lòng của đoàn quân không vương bận bất cứ điều gì. Câu thơ diễn tả trận mưa rơi nhẹ tênh, phủ trắng xóa giữa núi rừng. Màn mưa ấy che kín lối đi, phủ kín những con đường mà đoàn quân đi qua.

Sự tàn khốc ác liệt của thiên nhiên còn được diễn tả một cách gân guốc:

*Chiều chiều oai linh thác gầm thét*

*Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người.*

*Anh bạn dãi dầu không bước nữa*

*Gục bên súng mũ bỏ quên đời*

Thiên nhiên giữa núi rừng qua nét bút của Quang Dũng đã phần nào gợi lên sự khắc nghiệt, khó khăn, gian khổ, đầy những hiểm nguy. Và có rất nhiều chiến sỹ, nhiều đồng đội đã phải bỏ mình nơi đó, tuổi trẻ dở dang ước mơ dở dang. Sự trầm lắng của câu thơ tạo cho cả bài thơ sự thành kính và thiêng liêng đối với những người đã khuất.

Nói tiếp dòng cảm xúc đó là nỗi nhớ về những năm tháng êm đềm, với những con người bình dị, nghĩa tình nơi đây. Những kỉ niệm khó lòng quên được:

*Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói*

*Trôi dòng nước lũ hoa đong đưa...*

Hình ảnh những mái nhà tranh khi chiều muộn về có những làn khói trắng lan tỏa ra tạo thành từng lớp trắng lãng bâng ở trên núi. Nhớ mùa nếp xôi ấm lòng, gần gũi biết bao nhiêu. Những thước phim đó cứ cuộn cuộn, chảy mãi trong lòng người lính Tây Tiến.

Hình ảnh đoàn quân Tây Tiến hiện lên ngày càng rõ nét và chân thực:

*Tây Tiến đoàn quân không mọc tóc*

## **Dàn ý Phân tích bài thơ Tây Tiến của Quang Dũng**

*Quân xanh màu lá dữ oai hùm*

*Mắt trừng gửi mộng qua biên giới*

*Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm.*

Một nét vẽ thật táo bạo, chân thực về lính Tây Tiến. Sự gian khổ, sự khắc nghiệt của thời tiết đã khiến cho những thanh niên Hà thành trai tráng trở nên mạnh mẽ, chai lì. Mặc dù “không mọc tóc” nhưng nét dữ dằn cũng khiến cho quân giặc phát sợ. Họ vẫn hiên ngang, mạnh mẽ chống chọi lại với quân thù và thời tiết khắc nghiệt. Dù cuộc chiến có đầy bão giông thì vẫn không khiến cho những người lính thôi mơ mộng, Họ từng là những thanh niên Hà thành xếp bút nghiên lên đường đi đánh trận, ở nơi xa vẫn có những bóng dáng để họ nhớ, họ mong, làm động lực để họ bước tiếp. Đây là điều đáng trân trọng đối với những người lính.

Quang Dũng nhận ra sự khắc nghiệt của chiến tranh, những mất mát phải đánh đổi, những hi sinh phải đối mặt:

*Rải rác biên cương mồ viễn xứ*

*Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh*

*Áo bào thay chiếu anh về đất*

*Sông Mã gầm lên khúc độc hành*

Có lẽ đây là đoạn thơ hào hùng, mang âm hưởng bi tráng nhất bài thơ. Những người chiến sỹ đã anh dũng nằm lại với đồng đội, với đất mẹ. Tuổi xuân của họ còn đó nhưng vì đất nước mà hi sinh thì “chẳng tiếc”. Những con người vô danh nhưng họ luôn sống mãi trong lòng người ở lại.

Họ ra đi nhưng lời hẹn ước hòa bình ngày xưa sẽ để những người còn ở lại tiếp bước mà chiến đấu và cống hiến hết mình.

Bài thơ “Tây Tiến” của Quang Dũng thực sự gieo vào lòng người nhiều cảm xúc. Là sự ngưỡng mộ, khâm phục cũng như xót xa cho những gì đã xảy ra trong chiến tranh